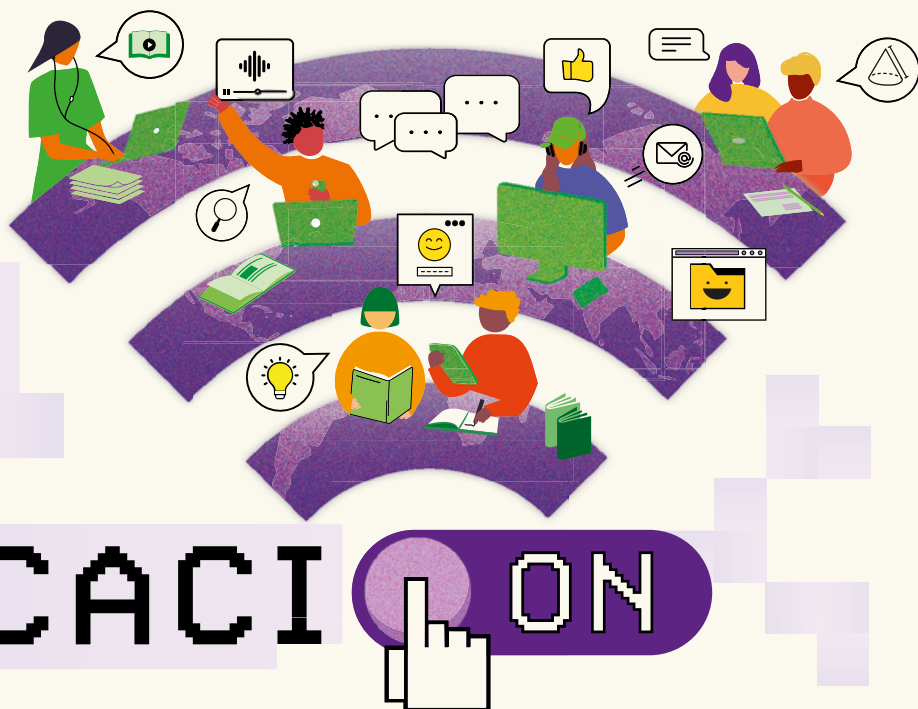
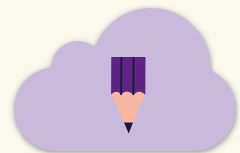

ACCIÓN POLA EDUCACIÓN

Unidade didáctica ESO e IDADE ADULTA

Idade recomendada

12 anos en diante.

Objxectivos xerais

Obxectivo 1:

Identificar como a falta de acceso á tecnoloxía afecta o dereito á educación e a continuidade da aprendizaxe de millóns de persoas durante as emerxencias (crises, desastres naturais, conflitos, etc.).

Obxectivo 2:

Comprender como a educación dixital debe ser inclusiva, segura e de calidade, e que debe garantir a protección e o benestar do alumnado a través de contornas virtuais pedagoxicamente sólidas en tempos de crise.

Obxectivo 3:

Desenvolver o pensamento crítico para facer un bo uso da información dixital, e utilizar este coñecemento para tomar decisións informadas, evitar a desinformación e fomentar o cambio social.

Obxectivo 4:

Coñecer os retos e obxectivos que temos como sociedade para que a educación dixital sexa equitativa, accesible e de calidade, en calquera circunstancia, cumprindo co ODS 4.

Obxectivo 5:

Construír comunidades educativas dixitais respectuosas e colaborativas (cidadanía dixital) que poidan exercer unha función de acollida e apoio cando ocorran emerxencias.

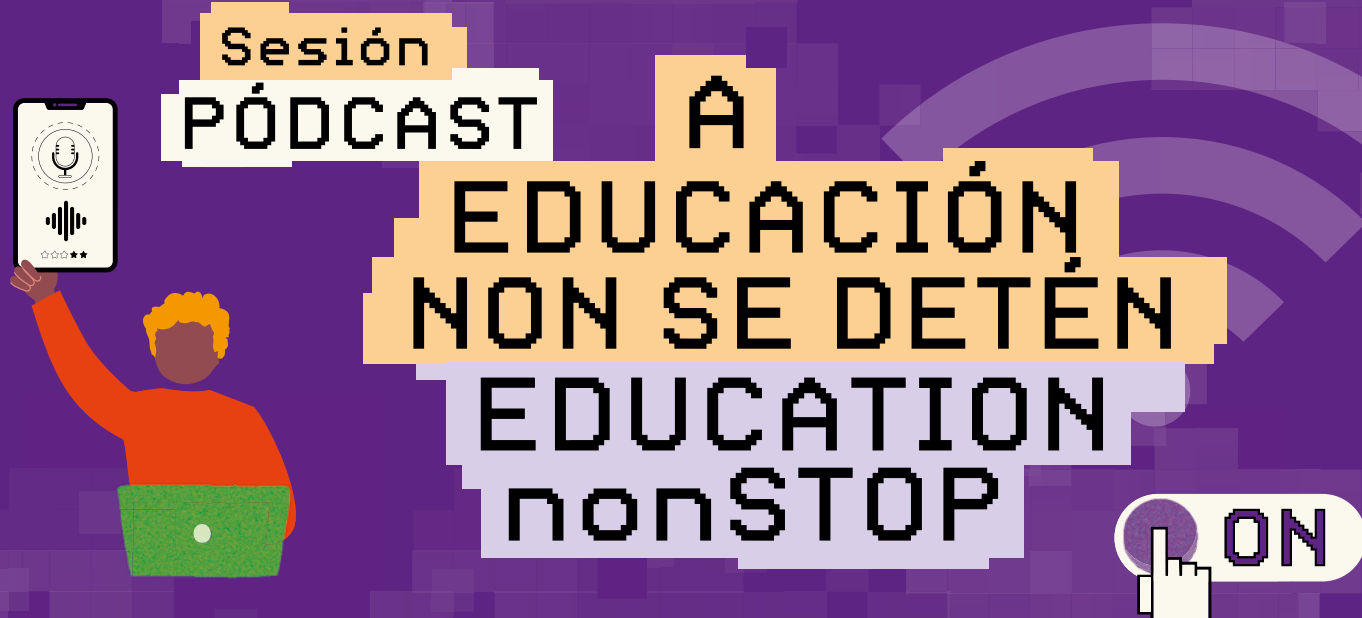
Obxectivo 6:

Asumir a responsabilidade cidadá ante as desigualdades. Utilizar as ferramentas dixitais de forma construtiva para levar a cabo accións, denunciar as inxustizas e transformar a realidade social a través da educación.

Competencias clave que se traballan

Recollidas no Real decreto 217/2022, do 29 de marzo, polo que se establecen a ordenación e as ensinanzas mínimas da **Educación Secundaria Obligatoria**:

- Competencia en comunicación lingüística
- Competencia persoal, social e de aprender a aprender.
- Competencia cidadá.
- Competencia emprendedora.
- Competencia en conciencia e expresión cultural.

DURACIÓN

Unha sesión de 50 minutos (o profesorado e as persoas educadoras adaptarano á duración das sesións do seu centro educativo ou do seu espazo de traballo).

Aínda que cremos que se pode realizar a actividade nunha sesión porque está moi detallada nos anexos, recomendamos que se se ten tempo se realice en dúas. Unha dedicada á preparación previa do pódcast e outra á representación.

MATERIAIS

- Folla da estrutura do guión do pódcast.
- Animámoste a buscar elementos da túa aula ou do teu centro para montar un espazo agradable onde gravardes o pódcast. Este espazo é importante para que quen vaia participar estea a gusto. Se atopades un micrófono, aínda que non funcione, daralle máis realismo e profundidade á escena.

METODOLOXÍA

O tema proposto para o proxecto educativo deste ano é a procura da garantía do dereito a unha educación de calidade para todas as persoas a través de ferramentas e competencias dixitais, incluso en situacións de emerxencia. A representación dun **pódcast** pretende animar á reflexión sobre **como a educación e a tecnoloxía poden garantir a aprendizaxe** mesmo en tales situacións (conflitos bélicos, catástrofes naturais, crises sanitarias ou sociais).

O pódcast é unha ferramenta de comunicación actual e próxima para a adolescencia, que permite traballar competencias dixitais, comunicativas e sociais, fomentando o pensamento crítico e a empatía.

DESENVOLVEMENTO DA SESIÓN

Desde a Campaña Mundial pola Educación apostamos pola importancia do momento da reflexión para axudar a xerar pensamento crítico e accións transformadoras en cada participante.

Esta actividade consiste en que o alumnado, organizado en grupos, cree e represente en clase **un pódcast en formato faladoiro** (e o grave se os medios do seu

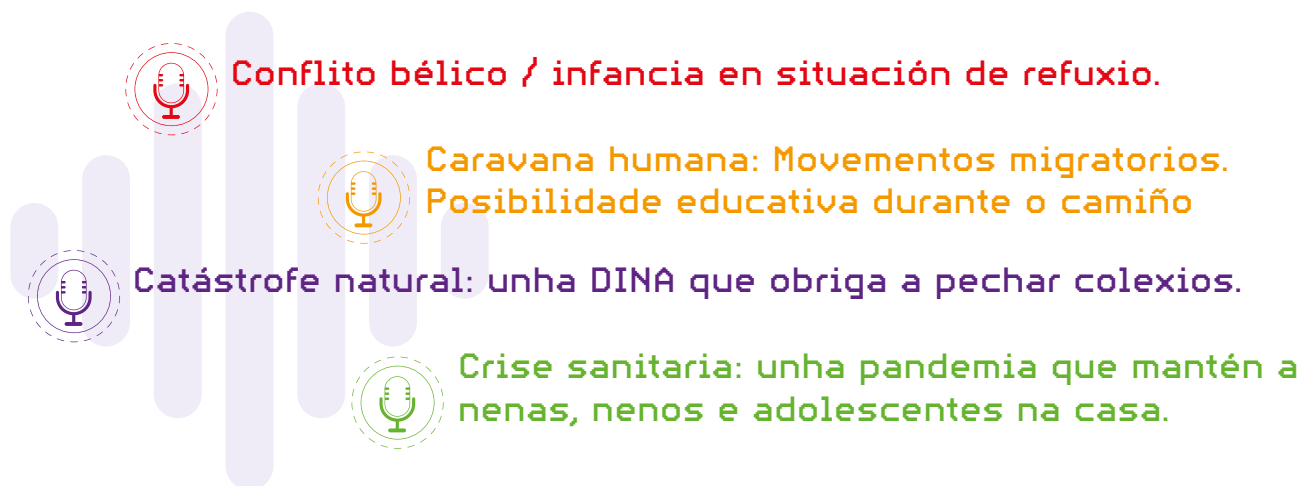
centro o fan posible). O obxectivo é reflexionar sobre como o ámbito educativo e a tecnoloxía poden garantir a aprendizaxe incluso en situacións de emerxencia, e

facelo a través dunha conversa próxima, dinámica e profunda como as que se escoitan nos podcasts actuais. Cremos que este formato pode ser un reflexo da súa realidade e pódense xerar propostas interesantes sobre **educación dixital en situacións de emerxencia.**

Quen dinamice presentará a proposta explicando que o dereito á educación non se detén ante as dificultades, e que o grupo se converterá en voceiro para imaxinar como a escola responde a distintos retos nun contexto dixital. A clase divídese en catro equipos (4 episodios do

podcast), e a cada un asígnaselle unha destas situacións: sen acceso á educación dixital, pequena posibilidade de acceso dixital e, nas dúas últimas propostas, si hai posibilidade de acceso á educación dixital, pero reflexionaremos sobre a calidade da aprendizaxe nestas circunstancias.

Propomos intencionadamente que as situacións vaian desde unha absoluta vulneración do dereito á educación a unha menor vulneración.

Cada grupo converterase no equipo de produción dun episodio de podcast duns 5-7 minutos, no que simularán un faladoiro en directo.

Animarémolos a imaxinar que están gravando para unha plataforma real (Spotify, iVoox, YouTube) e que **o seu obxectivo é informar, reflexionar e propor solucións para que a escola siga sendo un espazo de aprendizaxe a través de competencias e ferramentas dixitais, malia a emerxencia.**

Estaría ben poder ambientar o espazo cunha mesa con cadeiras en formato circular, ou algo que convide a un ambiente máis distendido. Todo iso en función dos recursos do centro educativo. Imaxina un podcast real e faino posible!

Para non perderse, cada grupo recibirá un guiión xeral

que servirá como folla de ruta para preparar o seu podcast.

Non é un texto pechado, senón unha pauta coas partes que debe ter o episodio e as indicacións do que poden comentar en cada momento a través de diferentes ligazóns de referencia (anexo 1).

Darémolles uns minutos para organizarse (repartir roles, pensar ideas, ensaiar) e logo convidaremos a que cada grupo represente o seu podcast na aula, coma se estivesen nun estudo de gravación (no espazo habilitado do centro se existise). Opcionalmente, poderanse gravar os episodios cun móbil ou unha tableta para gardalos ou difundilos nas redes do centro ou compartilos co equipo da Campaña Mundial pola Educación.

REFLEXIÓN

Ao rematar a gravación ou representación dos episodios do podcast **A educación non se detén/EDUCATION-nonSTOP**, convidaremos a todo o grupo a dedicarlle uns minutos a compartir impresións.

O obxectivo é que a clase dea sentido ao que viviu e que comprenda que esta actividade non é só un xogo de roles, senón unha maneira de mirar o mundo con máis empatía e considerando que o dereito á educación debe estar garantido a todas as nenas, nenos e adolescentes sempre e, este ano, con foco nas situacións de emerxencia.

Suxerímosche que propoñas preguntas como:

- Que vos sorprende máis da situación que vos tocou preparar?
- Como vos imaxinades que se sente un neno ou unha nena ou adolescente que vive unha emerxencia real?
- Descubristes algunha ferramenta dixital ou idea que vos pareza especialmente útil para seguirdes aprendendo?
- Que papel credes que ten a escola/IES, a comunidade educativa máis alá das clases, en momentos complicados como a emerxencia que vos tocou representar?

Animarase a que as respostas non sexan só intelectuais, senón tamén emocionais: que se mencionen medos, esperanzas, aprendizaxes persoais. Esta actividade demostra que a educación é un dereito que non se detén ante as crises, e que a creatividade, a solidariedade e a tecnoloxía poden ser aliadas para que ninguén quede sen aprender nin se vexa vulnerado o seu dereito á educación. A través do pódcast, o alumnado experimentará que a información, o debate e a colaboración permiten buscar solucións reais a problemas globais. Exercítase a empatía poñéndose no lugar do resto de estudantes, e poden comprobar que a escola é moito máis que un edificio: é unha rede de persoas, ideas e recursos que pode adaptarse para manter viva a aprendizaxe en situacións de emerxencia.

“A escola non é só un lugar, é un dereito e unha oportunidade que debemos protexer, incluso cando o mundo parece deterse”.

CONCLUSIÓN

Unha vez que realicemos as dinámicas propostas e reflexionemos, só nos queda unha última parte: **darlle visibilidade a que achega a educación dixital en contextos de emerxencia [wifi] e o noso compromiso co dereito á educación.**

É clave completar correctamente a unidade didáctica, para que a experiencia compartida contribúa de forma efectiva á consecución dos obxectivos propostos. Así, remataremos a actividade co noso reflexo final da mesma a través do noso elemento wifi (anexo 2). Haberá un por aula e a reflexión realizarase conxuntamente. Non obstante, se se desexa, tamén é posible levar a cabo unha reflexión individual.

O facilitador pode preguntar que accións se poden levar a cabo para que a educación non pare e que poidamos manter a conexión en caso de emerxencias. As propostas irán se escribindo, ou expresando doutro modo trasladable ao elemento wifi, que máis adiante se visibiliza no anexo. Unha vez rematada a actividade, o resultado colocárase no punto visual, que é un mapa do mundo que simboliza que formamos parte dunha rede compartida.

Lembrámosche que, se os recursos non se axustan aos da túa etapa educativa ou che interesan outros, podes traballalos sen ningún problema, xa que son materiais moi versátiles e fáciles de adaptar.

ANEXO 1

Guion de cada uno de los podcasts que se van a realizar

Conflicto bélico / infancia en situación de refugio

Situación de emerxencia

A nosa temática é o **conflicto bélico**, centrándonos no impacto directo na educación. Este podcast analizará como os ataques a infraestruturas, o desprazamento interno e o trauma masivo están paralizando as clases e o futuro dunha xeración de mozos e mozas.

Isto obríganos a preguntámonos se a **educación dixital** ou a radio e os sistemas de emerxencia son a única maneira de garantir que a aprendizaxe e o acompañamento emocional non se deteñan. Buscamos entender a urxencia deste problema, escoitar os seus protagonistas e propor solucións reais e resilientes para que o futuro non se perda entre os entullos.

Participantes do podcast: A educación non se detén/EDUCATIONnonSTOP

- Persoa presentadora (P): (Nome)
- Rol docente (D): (Nome)
- Estudante (E): (Nome)
- Representante en política (RP): (Nome)

Instrucións de desenvolvemento

En todos os apartados ofrecemos algunhas preguntas para que poidas escoller as que consideres máis convenientes. **Non fai falta que as fagades todas**, xa que, se non, superaredes o tempo estipulado. Para poder axudarvos nas vosas respostas, **ofrecemos algúns recursos e información** que podedes empregar na vosa investigación.

1. Introducción, posta en escena e concepto [1 min.]:

(Se é posible, comezar o podcast con música de introdución curta.)

P: Ola, dámosvos a benvinda ao noso podcast: **A educación non se detén/EDUCATIONnonSTOP!** Son **(Nome P)** e hoxe abrimos o micrófono para falar de algo moi serio e que nos preocupa: Como se segue estudando cando soa unha alarma de guerra? A tecnoloxía axuda se o perdemos todo? Ten sentido?

Hoxe contamos coa voz da experiencia: **(Nome D)**, **(Nome E)** e **(Nome RP)**. Voces que representan esta realidade e que nos darán as claves, aprendizaxes e propostas para continuar coa aprendizaxe en contextos dixitais, se é posible. Grazas por estar aquí!

Antes de empezar, cando dicimos **"guerra"** ou **"conflicto"**, falamos, de forma sinxela, dun enfrontamento armado. A ausencia de paz é unha realidade e é un momento no que o dereito á educación se esfuma. Por iso buscamos solucións.

<https://dle.rae.es/guerra>

2. Conversa a tres [2 min.]:

Ten que parecer unha conversa real. É hora de poñernos no lugar de alguén que viviu esa realidade. Falade con naturalidade, como se estivesedes nunha cafetería, bar ou nun programa de Spotify.

Conversa con rol docente

P: Agora que xa sabemos o que é un conflito bélico, queremos coñecer máis de preto como se vive esta situación da man de quen hoxe nos acompaña.

(Nombre D), quero comezar por ti. Primeiro de todo, déixame dicirche que nos fai moita ilusión contar hoxe co teu testemuño e achegalo ao outro lado da Rede.

Cando a guerra golpea e como docente tes que pechar a clase, cal é o primeiro sentimento que aparece? E se pensamos no práctico: cos cortes de luz e de Internet, a educación dixital é unha utopía? Que problemas atopades para seguir aprendendo nesta situación? Que calidade educativa se está dando? Temos os recursos para continuar a nosa aprendizaxe de forma dixital nunha situación de guerra? Recibiches formación sobre educación dixital?

D: ...

Ligazóns de interese

Unesco: A educación en situacións de crise

<https://www.unesco.org/es/emergencies/education>

Achega datos duros (234 millóns de nenas e nenos afectados globalmente) e subliña a necesidade de apoio emocional e resiliencia. O rol docente pode usar estes datos para expresar o sentimento de "fracaso" ou "medo" ante a magnitude da crise.

Plan International: Crise de saúde mental

http://prensa.plan-international.es/ficheros/2025/2-aniversario_ucrania/_2/240225%20np%20aniversario%20ucrania.pdf

O informe vincula directamente as interrupcións na educación co devalo da saúde mental. O rol docente pode argumentar que a educación dixital, aínda que imperfecta, é un "respiro" e un mecanismo de protección psicosocial ante o trauma.

Conversa co rol de estudante

P: (Nombre E), cóntanos ti. Encantaríanos coñecer como o viviches como estudante, como te sentiches durante eses días de conflito ao teu redor, e se eses días tiveches conexión cos teus "compas" de clase. E con outras persoas doutra parte do mundo? Nesas días de tanta incerteza, que era o que máis necesitabas do teu centro educativo ou das túas amizades? Paréceche importante que, en momentos de crise, como unha guerra como a que viviches, sigamos con conexión para continuar coa aprendizaxe?

E: ...

Ligazóns de interese

SciELO México: Testemuños de adolescentes en conflito

https://www.scielo.org.mx/scielo.php?pid=S2448-878X2021000200177&script=sci_arttext_plus&tlng=es

Contén testemuños sobre a perda de espazos seguros e o desexo de "camiñar tranquilo" e estudar. O rol estudante pode centrar a súa resposta en que o máis necesario non eran as tarefas, senón a conexión emocional co resto.

Unicef: A fenda dixital impacta na educación

<https://www.unicef.es/educa/blog/covid-19-brecha-educativa>

Explica como a falta de acceso a Internet e a dispositivos illa, incluso en países desenvolvidos. Isto é clave para o argumento da "moeda de dúas caras": a tecnoloxía pode axudar, pero ás veces tamén exclúe por razóns económicas.

P: Agora vouvos facer unha pregunta. Nesta situación, a tecnoloxía sálvanos ou divídenos aínda máis? É unha oportunidade ou crea unha fenda? Estanse a respectar os dereitos dixitais?

D/E (breve): ...

Ligazóns de interese

Cruz vermella: Facendo máis pequena a fenda dixital

<https://www2.cruzroja.es/web/ahora/-/haciendo-mas-pequena-brecha-digital>

A fenda dixital defínese como a desigualdade no acceso, uso ou impacto das tecnoloxías da información e a comunicación (TIC) entre diferentes grupos sociais. Estes grupos diferéncianse por criterios económicos, xeográficos, de xénero, de idade ou culturais. O seu obxectivo é reducir esta fenda, xa que a desconexión convértese nunha forma de exclusión social que afecta a autonomía e a participación de quen sofre unha maior vulnerabilidade.

Unicef: A fenda dixital impacta na educación

<https://www.unicef.es/educa/blog/covid-19-brecha-educativa>

O artigo, no marco da crise educativa, sinala que a falta de acceso a Internet e a dispositivos nos fogares en situación de maior pobreza xera unha fenda educativa. En situacións de emerxencia como a guerra, esta desigualdade significa que millóns de mozos (especialmente en países en desenvolvemento ou zonas de conflito) son excluídos do ensino a distancia e perden o seu dereito á educación.

Unesco GEM Report: Tecnoloxía na educación. Un balance crítico e prospectivo

https://www.unesco.org/gem-report/sites/default/files/medias/fichiers/2023/07/7952%20Unesco%20GEM%202023%20Summary_ES_Web.pdf

O informe advirte de que o cambio tecnolóxico é lento e desigual, co resultado de que os grupos máis vulnerables adoitan quedar fóra por falta de dispositivos, conectividade e habilidades dixitais. A conclusión é clara: a tecnoloxía é só un medio, non un obxectivo, e a súa integración exitosa depende da priorización da inclusión e da calidade pedagóxica.

Necesidade do século XXI

<https://www.derechosdigitales.gob.es/es/novedades/el-derecho-a-la-educacion-digital-una-necesidad-del-siglo-xxi>

O dereito á educación dixital é clave para garantir a igualdade de oportunidades e a cidadanía activa e crítica na era dixital. Este dereito promove a plena integración da comunidade educativa na contorna tecnolóxica, ao tempo que esixe a protección dos datos persoais dos menores e o desenvolvemento do pensamento crítico en relación cos medios dixitais.

Conversa con representante en política

P: (Nombre RP), agora depende de ti que, como representante en política, teñas a visión xeral. Estamos a investir en educación dixital para a emerxencia, ou só para a paz? E que é o mellor que achega a dixitalización educativa neses momentos de total escuridade? Temos ferramentas para facelo realidade?

RP: ...

Ligazóns de interese

Infobae: Ucraína e a dixitalización da educación

<https://www.infobae.com/educacion/2025/10/09/ucrania-trabaja-con-exito-en-la-digitalizacion-de-la-educacion-ante-la-guerra/>

Documenta a estratexia de Ucraína para converter a dixitalización nunha prioridade nacional en tempos de guerra. O rol RP pode usar isto para criticar a falta de investimento financeiro preventivo e destacar que a educación en liña ofrece "rutina e futuro" en plena crise.

Temos ferramentas? (O problema é a enerxía)

<https://www.es.amnesty.org/en-que-estamos/blog/historia/articulo/rusia-contr-el-derecho-a-la-educacion-en-las-zonas-ocupadas-en-ucrania/>

Este artigo ofrece un testemuño directo da vida nunha zona de guerra. Natalia, unha nai en Cherníhiv (Ucraína), relata que a súa familia estivo sen electricidade, calefacción nin Internet durante máis dun mes durante o asedio.

Como RP podes certificar que, aínda que existan plataformas educativas (Zoom, Google Classroom), estas son inútiles se falta a electricidade. O problema central da educación dixital na guerra non é o software, senón a falta de enerxía e conectividade estables.

Certificación da fenda de enerxía

<https://mexico.un.org/es/240343-la-unesco-hace-un-llamamiento-urgente-para-un-uso-adeecuado-de-la-tecnolo-g%C3%ADa-en-la-educaci%C3%B3n>

A Unesco (Nacións Unidas) fai un chamamento urxente aos gobernos, destacando que o problema da equidade non é só a conexión, senón a infraestrutura básica. O informe certifica que unha de cada catro escolas primarias carece de electricidade a nivel mundial.

Podes apoiar o argumento de que "non estamos investindo o suficiente" e que o investimento non debe ser só en software (ferramentas), senón en infraestrutura resiliente (electricidade e puntos de recarga seguros) para que a educación sexa un dereito real.

P: Estamos a piques de rematar e, para transmitir boas vibracións, fágovos a última pregunta. Que se pode facer para continuarmos conectados en situacións de emerxencias? Que achega a educación dixital nestes momentos, cando a escola está pechada? Unha ou dúas palabras só, por favor.

D: ... **E:** ... **RP:** ...

3. Propostas e solucións (2 min.):

Cada participante propón polo menos unha forma na que as comunidades educativas e a tecnoloxía e os gobernos poden axudar. "Podedes falar de clases en liña, aplicacións educativas, pódcasts escolares, material descargable, grupos de apoio, etc.".

Intenta que as ideas sexan realistas e que calquera as poida comprender.

P: Agora ideas prácticas que calquera pode entender. Que propoñemos para que a educación non se deteña?

D (máx. 1 frase):

E (máx. 1 frase):

RP (máx. 1 frase):

Ligazóns de interese

Kits de supervivencia dixital: recursos descargables unha vez, utilizables sen Internet constante

<https://profuturo.education/>

Mostra como as organizacións adaptan o contido educativo para contornas con baixa conectividade, que é a base da idea de crear kits que resistan os cortes de rede.

Puntos de recarga e wifi comunitarios seguros (con xeradores/paneis solares) onde as familias poidan estudar por quendas

<https://www.unicef.es/educa/blog/covid-19-brecha-educativa>

Unicef e Unesco sinalan que a falta de acceso e electricidade é o principal obstáculo. A solución práctica é crear centros seguros e con enerxía garantida para mitigar a fenda e a exclusión.

"Radio-escola" ou distribución de material impreso simple durante as entregas de axuda humanitaria (alimentos)

<https://www.unesco.org/es/emergencies/education>

En contextos onde a conectividade e electricidade fallan por completo, a Unesco promove o uso de solucións de baixa tecnoloxía como a radio ou material impreso para chegar á infancia en situación de maior dificultade.

Redes de apoio virtual entre estudantes para charlar, xogar e evitar o sentimento de illamento

https://www.scielo.org.mx/scielo.php?pid=S2448-878X2021000200177&script=sci_arttext_plus&tlng=es

O testemuño de estudantes pon a énfase en que a súa principal necesidade non eran os deberes, senón a conexión emocional e social para non sentir soidade. A solución enfócase neste benestar psicosocial.

4. **Pече (1 min.):**

Mensaxe final optimista nunha frase. Damos un exemplo, pero podedes escoller outro se queredes.

P: Conclusións claras e directas. Obrigado, **(Nombre D)**, **(Nombre E)** y **(Nombre RP)**. Foi unha charla totalmente necesaria! Despedímonos coa nosa mensaxe: **A educación non se detén. Debemos garantir unha educación de calidade para todas as persoas.**

Se queredes saber máis sobre os datos e as propostas, tedes todas as ligazóns de interese na descrición. Ata a próxima en **EducationNonStop!**

Caravanas humanas: Movements migratorios. Posibilidade educativa durante o camiño

Situación de emerxencia

A nosa temática é a **crise migratoria e o desprazamento forzado**, centrándonos no impacto directo das caravanas humanas na educación. Este pódcast analizará como a inestabilidade do tránsito, a falta de infraestrutura e o trauma están paralizándo as clases e o desenvolvemento de miles de nenas, nenos e adolescentes.

Isto obríganos a preguntármonos se a **educación dixital**, ou a de baixa tecnoloxía son a única maneira de garantir que a aprendizaxe e a protección non se deteñan durante a viaxe. Buscamos entender a urxencia deste problema, escoitar os seus protagonistas e propor solucións reais e resilientes para que o seu futuro non dependa da súa localización e realidade, e o seu dereito á educación non sexa vulnerado.

Participantes do pódcast: A educación non se detén/EDUCATIONnonSTOP

- Persoa presentadora (P): (Nome)
- Rol docente (D): (Nome)
- Estudante (E): (Nome)
- Representante en política (RP): (Nome)

Instrucións de desenvolvemento

En todos os apartados ofrecemos algunhas preguntas para que poidas escoller as que consideres máis convenientes. **Non fai falta que as fagades todas**, xa que, se non, superaredes o tempo estipulado.

Para poder axudarvos nas vosas respostas, **ofrecemos algúns recursos e información** que podedes empregar na vosa investigación.

1. Introducción, posta en escena e concepto [1 min.]:

(Se é posible, comezar o pódcast con música de introdución curta.)

P: Ola, dámosvos a benvinda ao noso pódcast: **A educación non se detén/EDUCATIONnonSTOP!** Son (**Nombre P**) e hoxe abrimos o micrófono para falar dunha realidade invisible: Como se aprende cando a túa aula é o camiño? Que significa a educación para a mocidade nunha **caravana humana**?

Hoxe contamos coa voz da experiencia: (**Nombre D**), docente en campos de tránsito; (**Nombre E**), unha persoa nova que viviu esta realidade; e (**Nombre RP**), portavoz de políticas. Grazas por estar aquí!

Antes de empezar, cando falamos de "**caravanas**" ou "**tránsito**", falamos, de forma sinxela, de persoas en situación de desprazamento que viaxan en grupos coa esperanza de atopar un futuro e, con el, o dereito fundamental á escola. Por iso buscamos solucións

Ligazóns de interese

ACNUR (Axencia da ONU para os Refuxiados)

<https://eacnur.org/es/actualidad/noticias/emergencias/por-que-nace-una-caravana-de-refugiados-y-migrantes-hacia-eeuu>

Aínda que se deu a coñecer como a "caravana de migrantes", trátase dun fluxo mixto de quen está en situación de refuxio e migración. Explica por que nace unha caravana, distinguindo entre migrantes (buscan mellorar a súa situación) e **persoas en situación de refuxio** (foxen por perigo de morte e dereitos humanos vulnerados).

2. Conversa a tres (2 min.):

Ten que parecer unha conversa real. É hora de poñernos no lugar de alguén que viviu esa realidade. Falade con naturalidade, como se estivesedes nunha cafetería, bar ou nun programa de Spotify.

Conversa co rol docente

P: (Nombre D), quero comezar por ti. O primeiro que nos gustaría coñecer é como estades agora, e como vos sentistes no momento que comezou a viaxe e a educación presencial se interrompeu absolutamente.

Cando recibes a un neno, nena ou adolescente que leva meses camiñando, cal é a primeira necesidade educativa? E que recursos te salvan no tránsito? Estamos preparados para continuar a nosa aprendizaxe de forma dixital nunha situación de mobilización humana? Recibiches formación sobre educación dixital? Que problemas se teñen para seguir aprendendo nesta situación? Que calidade educativa se está dando?

D: ...

Ligazóns de interese

Nacións Unidas - Mestres e trauma

<https://news.un.org/es/story/2019/06/1458141>

Sentes medo e trauma; a educación presencial interrómpeuse e a necesidade urxente non son as matemáticas, senón a contención e a seguridade. Quen está en situación de trauma non pode aprender. A primeira lección é a normalidade.

ACNUR - Calidade e abandono

https://www.acnur.org/sites/default/files/2023-05/13886_0.pdf

A calidade é baixa e desigual, marcada pola interrupción constante (só o 36 % das persoas en situación de refuxio chega á secundaria). A meta da educación non é a nota, senón ser un "salvavidas" que protexa a infancia da vulnerabilidade e lles ofrezca unha promesa de futuro, aínda que sexa con material impreso.

Pé de páxina - Obstáculos na ruta

<https://piedepagina.mx/educacion-desplazada-tres-historias-que-invitan-a-la-reflexion-y-a-la-accion/>

As ferramentas dixitais son inviables pola falta de internet e batería. O que salva son as solucións de baixa tecnoloxía (debuxo, xogos, contos curtos). O maior problema é a burocracia e a discriminación, que impiden o ingreso rápido e seguro ás escolas de tránsito.

Conversa co rol estudante

P: (Nombre E), cóntanos ti. Encantaríanos coñecer como o viviches, como te sentiches durante eses días en que camiñabas dun sitio para outro, e se eses días estiveches en conexión cos teus "compas". E con outras persoas doutra parte do mundo? Pareceche importante, que, en momentos de crise, como un movemento migratorio como o que viviches, sigamos con conexión para continuar coa aprendizaxe?

E: ...

Ligazóns de interese

ACNUR - Vulnerabilidade e medo

<https://www.acnur.org/noticias/stories/ninas-y-ninos-no-acompanados-entre-los-mas-vulnerables-en-la-caravana-humana>

O sentimento é de medo, esgotamento e de sentirse en desamparo e sen recepción por calquera país. Tes que

aprender máis de migrar que de estudar. A única forma de atopar seguridade é camiñando con moita xente.

Save the Children - Soñar e aprender

<https://www.savethechildren.es/actualidad/ruta-educativa-una-iniciativa-que-permite-que-ninos-y-ninas-continuen-aprendiendo-en-su>

É moi importante seguir con conexión para aprender, porque estudar dáche un anaco de futuro e esperanza. Aínda que sexa difícil, saber que podes ter unha carreira (como "fabricar coches de carreiras") e iso dáche unha motivación que a ruta cha quita. A educación é a única forma de deixar atrás a violencia.

P: Agora vouvos facer unha pregunta. Nesta situación, a tecnoloxía sálvanos ou divídenos aínda máis? É unha oportunidade ou unha fenda? Estanse a respectar os dereitos dixitais

D/E (breve): ...

Ligazóns de interese

Cruz vermella: Facendo máis pequena a fenda dixital

<https://www2.cruzroja.es/web/ahora/-/haciendo-mas-pequena-brecha-digital>

A fenda dixital defínese como a desigualdade no acceso, uso ou impacto das tecnoloxías da información e a comunicación (TIC) entre diferentes grupos sociais. Estes grupos diferéncianse por criterios económicos, xeográficos, de xénero, de idade ou culturais. O seu obxectivo é reducir esta fenda, xa que a desconexión convértese nunha forma de exclusión social que afecta a autonomía e a participación de quen sofre unha maior vulnerabilidade.

Unicef: A fenda dixital impacta na educación

<https://www.unicef.es/educa/blog/covid-19-brecha-educativa>

O artigo, no marco da crise educativa, sinala que a falta de acceso a Internet e a dispositivos nos fogares en situación de maior pobreza xera unha fenda educativa. En situacións de emerxencia como a guerra, esta desigualdade significa que millóns de mozos (especialmente en países en desenvolvemento ou zonas de conflito) son excluídos do ensino a distancia e perden o seu dereito á educación.

Unesco GEM Report: Tecnoloxía na educación. Un balance crítico e prospectivo

https://www.unesco.org/gem-report/sites/default/files/medias/fichiers/2023/07/7952%20Unesco%20GEM%202023%20Summary_ES_Web.pdf

O informe advirte de que o cambio tecnolóxico é lento e desigual, co resultado de que os grupos máis vulnerables adoitan quedar fóra por falta de dispositivos, conectividade e habilidades dixitais. A conclusión é clara: a tecnoloxía é só un medio, non un obxectivo, e a súa integración exitosa depende da priorización da inclusión e da calidade pedagóxica.

Necesidade do século XX

<https://www.derechosdigitales.gob.es/es/novedades/el-derecho-a-la-educacion-digital-una-necesidad-del-siglo-xxi>

O dereito á educación dixital é clave para garantir a igualdade de oportunidades e a cidadanía activa e crítica na era dixital. Este dereito promove a plena integración da comunidade educativa na contorna tecnolóxica, ao tempo que esixe a protección dos datos persoais dos menores e o desenvolvemento do pensamento crítico en relación cos medios dixitais.

Conversa con representante en política

P: (Nombre RP), agora depende de ti que, como representante en política, teñas a visión xeral. Estamos a investir en educación dixital para a emerxencia, ou só para a paz? E que é o mellor que achega a dixitalización educativa neses momentos de total escuridade? Temos ferramentas para facelo realidade?

RP: ...

Ligazóns de interese

Estratexia Unesco (Plans de integración a longo prazo)

<https://www.unesco.org/es/articles/estrategia-regional-de-la-unesco-sobre-movilidad-humana-para-america-latina-y-el-caribe-2022-2025>

O investimento actual enfócase máis na integración a longo prazo (a "paz") que no tránsito activo (a "emerxencia"). A burocracia retarda a resposta rápida que necesitan as caravanas.

ACNUR (Desafío de educación conectada)

<https://www.acnur.org/que-hacemos/construyendo-mejores-futuros/educacion/desafio-de-educacion-conectada-para-los>

As ferramentas de baixa e media tecnoloxía existen (plataformas fóra de liña), pero o desafío é a infraestrutura e a vontade política. ACNUR promove esforzos para conectar escolas de acollida, pero isto debe estenderse aos puntos de tránsito con solucións enerxéticas portátiles.

P: Estamos a piques de rematar e, para transmitir boas vibracións, fágovos a última pregunta. Que se pode facer para continuarmos conectados en situacións de emerxencias? Que achega a educación dixital nestes momentos, cando a escola está pechada? Unha ou dúas palabras só, por favor.

D: ... **E:** ... **RP:** ...

3. Propostas e solucións (2 min.):

Cada participante propón polo menos unha forma na que as comunidades educativas, e a tecnoloxía e os gobernos poden axudar. "Podedes falar de recursos, aplicacións educativas, pódcasts escolares, material descargable, grupos de apoio, etc.".

Intentade que as ideas sexan realistas para cada situación e que calquera poida entendelas.

P: Agora ideas prácticas que calquera pode entender. Que propoñemos para que a educación non se deteña?

D (máx. 1 frase):

E (máx. 1 frase):

RP (máx. 1 frase):

Ligazóns de interese

Kits de supervivencia dixital: recursos descargables unha vez, utilizables sen Internet constante

<https://profuturo.education/>

Mostra como as organizacións adaptan o contido educativo para contornas con baixa conectividade, que é a base da idea de crear kits que resistan os cortes de rede.

Cibervoluntarios/OIM (Inclusión dixital)

<https://www.cibervoluntarios.org/es/actualidad/post/conectamos-a-personas-migrantes-con-la-tecnologia-para-impulsar-su-integracion-y-empoderamiento-en-la-sociedad>

Destaca a importancia de que migrantes manteñan a comunicación a través de ferramentas tecnolóxicas (WhatsApp, Zoom) para contactar a familiares e acceder a oportunidades, o que esixe garantir a conectividade e a carga durante o tránsito.

UNICEF: Pasaporte de aprendizaxe en América Latina e o Caribe

<https://www.unicef.org/lac/pasaporte-de-aprendizaje-en-america-latina-y-el-caribe>

A iniciativa do pasaporte de aprendizaxe, xa implementada en México, busca reducir as perdas de aprendizaxe e fortalecer o desenvolvemento de habilidades dixitais en estudantes e docentes, eliminando as barreiras de documentación en contextos de mobilidade.

4. **Peché** (1 min.):

Mensaxe final optimista nunha frase. Damos un exemplo, pero podedes escoller outro se queredes.

P: Conclusións claras e directas. Grazas, (Nombre D), (Nombre E) e (Nombre RP). Foi unha charla totalmente necesaria! Despedímonos coa nosa mensaxe: **A educación non se detén. Debemos garantir unha educación de calidade para todas as persoas.**

Se queres saber máis sobre os datos e propostas, tes todas as ligazóns relevantes na descrición. Ata a próxima en **EducationNonStop!**

Catástrofe natural: unha DINA que obriga a pechar escolas.

Situación de emerxencia

A nosa temática é a **emerxencia climática e a DINA** como impacto directo na educación.

O pódcast analizará como os fenómenos extremos, como a DINA (depresión illada en niveis altos), están esnaquizando infraestruturas e paralizano as clases, o que nos obriga a preguntármolos se a educación dixital é a única maneira de garantir que a aprendizaxe non se deteña.

Buscamos entender a urxencia deste problema e propor solucións reais e resilientes para que o futuro de estudantes non dependa do clima.

Participantes do pódcast: A educación non se detén/EDUCATIONnonSTOP

- Persona presentadora (P): (Nome)
- Rol docente (D): (Nome)
- Estudante (E): (Nome)
- Representante en política (RP): (Nome)

Instrucións de desenvolvemento

En todos os apartados ofrecemos algunhas preguntas para que poidas escoller as que consideres máis convenientes. Non fai falta que as fagades todas, xa que, se non, superaredes o tempo estipulado.

Para poder axudarnos nas vosas respostas, ofrecemos algúns recursos e información que podedes empregar na vosa investigación.

1. Introducción, posta en escena e concepto [1 min.]:

(Se é posible, comezar o pódcast con música de introdución curta.)

P: Ola, dámosvos a benvinda ao noso pódcast: **A educación non se detén/EDUCATIONnonSTOP!** Son (**Nome P**), e hoxe abrimos o micrófono para falar de como a emerxencia climática nos obrigou a redefinir a escola. No último ano vímolos coa devastación da **DINA**: a aula encheuse de lama, o material perdeuse e, de súpeto, a educación de miles de estudantes paralizouse.

Isto non é un evento illado; é a consecuencia directa dun planeta que se quenta. A ONU é clara: os cambios extremos no clima son hoxe un resultado da actividade humana, e a educación non pode ser a vítima recorrente.

Hoxe contamos con voces clave que representan esta realidade: (**Nome D**), docente con experiencia na adaptación curricular nas zonas afectadas polo clima. (**Nome E**), mozo ou moza cuxa educación foi interrompida por un evento meteorolóxico extremo. E (**Nome RP**), portavoz de políticas. Grazas por acompañarnos hoxe!

Así que o gran debate de hoxe é: **É a educación dixital a resposta?** Ten sentido ese investimento en tecnoloxía para que, incluso cando o clima nos golpea, a aprendizaxe non se paralice?

<https://www.un.org/es/climatechange/what-is-climate-change>

2. Conversa a tres [2 min.]:

Ten que parecer unha conversa real. É hora de poñernos no lugar de alguén que viviu esa realidade. Falade con naturalidade, como se estivesedes nunha cafetería, bar ou nun programa de Spotify.

Conversa co rol docente

P: Bos días, (Nome D). Moitas grazas por vir, fainos moita ilusión contar hoxe co teu testemuño e achegalo ao outro lado da Rede. O primeiro que nos gustaría coñecer é que emocións sentiches durante eses días e como estás agora.

Despois da DINA, cal foi o desafío máis urxente ao que vos enfrontastes? Simplemente non había onde dar clase? Recibiches formación sobre educación dixital? Que problemas ten o alumnado para seguir aprendendo nesta situación? O teu centro puido abrir as súas portas ou segue pechado? Que calidade educativa se está dando?

D: ...

Ligazóns de interese

A DINA, contada. Testemuños desde a educación

https://www.youtube.com/watch?v=_9IJB2WB58

Testemuños de profesorado e alumnado sobre como viviron a inundación e o que veu despois. O desastre da DINA afectou gravemente a vida académica e profesional: un profesor do centro morreu afogado ao intentar salvar o seu coche, e a actividade académica paralizouse. Isto provocou que estudantes de formación profesional e universidades usasen ese tempo para facer voluntariado nas zonas afectadas, dándolle prioridade á axuda comunitaria sobre a asistencia a clase.

Testemuño docente e desafíos reais

<https://www.youtube.com/watch?v=GI-Y1wDwAAc>

A docente Arantxa Gregori relata unha "montaña rusa de emocións" tras a DINA. Sentiu impotencia ante o grave trauma psicolóxico do seu alumnado (medos, ansiedade e regresións), xa que os centros non recibiron apoio psicolóxico suficiente. Denuncia a falta de normalidade educativa, a perda de material e a lentitude institucional, pois o seu colexio será demolido. O seu reclamo principal é que a infancia, xa prexudicada pola COVID-19, non pode ser abandonada ni privada dunha educación de calidade pola crise climática.

Aulas prefabricadas:

<https://elpais.com/espana/comunidad-valenciana/2025-09-04/unos-3000-alumnos-de-centros-danados-por-la-dana-inician-el-curso-en-aulas-prefabricadas.html>

Arredor de 3.000 estudantes dos centros máis danados tiveron que iniciar o curso 2025-2026 en aulas provisionais ou prefabricadas.

Conversación co rol de estudante

P: (Nome E), cóntanos ti. Encantaríanos coñecer como o viviches, como te sentiches durante eses días, agora xa hai máis dun ano e se eses días estiveches en conexión cos teus "compas". E con outras persoas doutra parte do mundo? Que foi o máis duro de que a DINA golpease xusto no medio do curso?

E: ...

Ligazóns de interese

Onda Cero: Os nenos contan como viviron a catástrofe da DINA

https://www.ondacero.es/programas/mas-de-uno/audios-podcast/entrevistas/ninos-cuentan-como-han-vivido-catastrofe-dana-vino-camion-ropa-agua-nos-pusimos-llorar-todos_202411056729eb95759afe0001499ab2.html

Estudantes describiron a DINA como un "tsunami" que lles causou grande angustia e preocupación. O resumo do impacto céntrase en dous puntos: a dor emocional (sons de ambulancias, familiares afectados) e a sorpresa pola solidariedade, que foi tan forte que un neno relatou que choraron ao ver un camión con axuda doutras provincias.

Impacto psicológico e social na xuventude

<https://elpais.com/espana/comunidad-valenciana/2025-05-13/el-40-de-adolescentes-de-la-zona-dana-ha-visto-afectada-su-salud-mental-y-capacidad-de-concentracion-en-los-estudios.html>

Un informe destaca que o 40 % de adolescentes na zona afectada de Horta Sud viu deteriorada a súa saúde mental e a súa capacidade de concentración nos estudos.

P: Agora fágovos unha pregunta aos dous. Nesta situación, a tecnoloxía sálvanos ou divídenos aínda máis? É unha oportunidade ou crea unha fenda? Estanse a respectar os dereitos dixitais?

D/E (breve): ...

Ligazóns de interese

Cruz vermella: Facendo máis pequena a fenda dixital

<https://www2.cruzroja.es/web/ahora/-/haciendo-mas-pequena-brecha-digital>

A fenda dixital defínese como a desigualdade no acceso, uso ou impacto das tecnoloxías da información e a comunicación (TIC) entre diferentes grupos sociais. Estes grupos diferéncianse por criterios económicos, xeográficos, de xénero, de idade ou culturais. O seu obxectivo é reducir esta fenda, xa que a desconexión convértese nunha forma de exclusión social que afecta a autonomía e a participación de quen sofre unha maior vulnerabilidade.

UNICEF: A fenda dixital impacta na educación

<https://www.unicef.es/educa/blog/covid-19-brecha-educativa>

O artigo, no marco da crise educativa, sinala que a falta de acceso a Internet e a dispositivos nos fogares en situación de maior pobreza xera unha fenda educativa. En situacións de emerxencia como a guerra, esta desigualdade significa que millóns de mozos (especialmente en países en desenvolvemento ou zonas de conflito) son excluídos do ensino a distancia e perden o seu dereito á educación.

Unesco GEM Report: Tecnoloxía na educación. Un balance crítico e prospectivo

https://www.unesco.org/gem-report/sites/default/files/medias/fichiers/2023/07/7952%20Unesco%20GEM%202023%20Summary_ES_Web.pdf

O informe advirte de que o cambio tecnolóxico é lento e desigual, co resultado de que os grupos máis vulnerables adoitan quedar fóra por falta de dispositivos, conectividade e habilidades dixitais. A conclusión é clara: a tecnoloxía é só un medio, non un obxectivo, e a súa integración exitosa depende da priorización da inclusión e da calidade pedagóxica.

Necesidade do século XX

<https://www.derechosdigitales.gob.es/es/novedades/el-derecho-a-la-educacion-digital-una-necesidad-del-siglo-xxi>

O dereito á educación dixital é clave para garantir a igualdade de oportunidades e a cidadanía activa e crítica na era dixital. Este dereito promove a plena integración da comunidade educativa na contorna tecnolóxica, ao tempo que esixe a protección dos datos persoais dos menores e o desenvolvemento do pensamento crítico en relación cos medios dixitais.

Conversa con representante en política

P: (Nombre RP), agora tócache a ti que, como representante en política, tes a visión xeral. Queremos preguntar se como sociedade estamos preparados para unha dixitalización educativa en momentos de crise ou emerxencias como foi a DINA. E que achega a dixitalización educativa neses momentos de escuridade. Como pode lograr a clase política que a dixitalización educativa sexa unha realidade?

RP: ...

Ligazóns de interese

Moncloa

<https://www.lamoncloa.gob.es/info-dana/Paginas/2025/061025-datos-seguimiento-actuaciones-gobierno.aspx>

Documento oficial do Goberno de España que proporciona un resumo executivo das actuacións e medidas adoptadas tras a DINA. Detalla o seguimento, as axudas aprobadas e os recursos mobilizados polas diferentes Administracións para a recuperación das zonas afectadas.

Reconstrución de colexios

<https://cadenaser.com/comunitat-valenciana/2025/08/26/la-generalitat-empieza-a-derribar-cinco-colegios-que-asolo-la-dana-como-paso-previo-a-reconstruirlos-radio-valencia/>

A Generalitat iniciou a derriba de cinco colexios totalmente asolados. A adxudicación para a construción dos novos centros está prevista para comezos de 2026.

Reacondicionamento solidario

<https://valenciaplaza.com/valenciaplaza/comunitat-valenciana1/centros-educativos-afectados-por-la-dana-reciben-mas-de-cien-ordenadores-reacondicionados>

Centros educativos afectados pola DINA reciben máis de cen ordenadores reacondicionados.

P: Estamos a piques de rematar e, para transmitir boas vibracións, fágovos a última pregunta. Que se pode facer para continuarmos conectados en situacións de emerxencias? Que achega a educación dixital nestes momentos, cando a escola está pechada? Unha ou dúas palabras só, por favor.

D: ... **E:** ... **RP:** ...

3. Propostas e solucións (2 min.):

Cada participante propón polo menos unha forma na que as comunidades educativas, a tecnoloxía e os gobernos poden axudar. "Podedes falar sobre as clases en liña, as aplicacións educativas, os pódcasts escolares, o material descargable, os grupos de apoio, etc."

Intenta que as ideas sexan realistas e que calquera as poida comprender.

P: Agora ideas prácticas que calquera pode entender. Que propoñemos para que a educación non se deteña?

D (máx. 1 frase):

E (máx. 1 frase):

RP (máx. 1 frase):

Ligazóns de interese

Relevancia do apoio emocional

<https://www.europapress.es/comunitat-valenciana/noticia-resiliencia-escolar-fundamental-desastres-naturales-dana-20250314110353.html>

Artigo que subliña a necesidade de fortalecer a solidariedade e o apoio entre comunidades educativas para evitar o abandono escolar e o aumento da violencia.

Unesco. Tecnoloxía en tempos de crise

<https://www.unesco.org/es/digital-education/need-know>

Aborda o papel esencial da intelixencia artificial e a aprendizaxe dixital para a transformación educativa e a continuidade durante as crises, como a pandemia de COVID-19, sentando as bases para futuros desastres climáticos.

UNICEF

<https://www.unicef.es/educa/ideas/como-hablar-ninos-sobre-desastres-emergencias-catastrofes>

Aconséllase a familias e docentes que permitan e fomenten o xogo, os debuxos, as mímicas ou as pinturas para que as persoas máis pequenas recreen o desastre. Isto axúdalles a desenvolver un sentido de control e a minimizar a ansiedade traumática.

4. Peche [1 min.]:

Mensaxe final optimista nunha frase. Damos un exemplo, pero podedes escoller outro se queredes.

P: Conclusións claras e directas. Grazas, (Nombre D), (Nombre E) y (Nombre RP). Foi unha charla totalmente necesaria! Despedímonos coa nosa mensaxe: **A educación non se detén. Debemos garantir unha educación de calidade para todas as persoas.**

Se queres saber máis sobre os datos e propostas, tes todas as ligazóns relevantes na descrición. Ata a próxima en **EducationNonStop!**

Crise sanitaria: unha pandemia que mantén a nenas, nenos e adolescentes na casa

Situación de emerxencia

A nosa temática é a **crise sanitaria e a pandemia**, centrándonos no impacto directo de enfermidades de rápida propagación, corentenas e o colapso de sistemas de saúde na educación. Este pódcast analizará como o peche forzoso de escolas, a interrupción da rutina social e o estrés familiar están paralizándo as clases e o desenvolvemento de estudantes en todo o mundo.

Isto obríganos a preguntármonos se a **educación dixital** é a única maneira de garantir que a aprendizaxe e o apoio psicosocial non se deteñan durante o confinamento e as ondas de contaxio. Buscamos entender a urxencia deste problema, escoitar os seus protagonistas e propor solucións reais e resilientes para que o seu futuro non se deteña na corentena.

Participantes do pódcast: A educación non se detén/EDUCATIONnonSTOP

- Persoa presentadora (P): (Nome)
- Rol docente (D): (Nome)
- Estudante (E): (Nome)
- Representante en política (RP): (Nome)

Instrucións de desenvolvemento

En todos os apartados ofrecemos algunhas preguntas para que poidas escoller as que consideres máis convenientes. **Non fai falta que as fagades todas**, xa que, se non, superaredes o tempo estipulado.

Para poder axudarvos nas vosas respostas, **ofrecemos algúns recursos e información** que podedes empregar na vosa investigación.

1. Introducción, posta en escena e concepto [1 min.]:

(Se é posible, comezar o pódcast con música de introdución curta.)

P: Ola, dámosvos a benvinda ao noso pódcast: **A educación non se detén/EDUCATIONnonSTOP!** Son (**Nombre P**) e hoxe abrimos o micrófono para falar dunha realidade que nos tocou vivir: **a educación no medio da crise sanitaria**. Como se aprende cando a túa aula se converte na pantalla dun ordenador? Que significa a educación cando o medo ao contaxio e o confinamento redefinen a vida diaria?

Hoxe contamos coa voz da experiencia: (**Nombre D**), docente que tivo que transformar a súa pedagogía da noite para a mañá; (**Nombre E**), estudante que cursou etapas clave a través da virtualidade; e a (**Nombre RP**), voceira de políticas educativas en tempo de pandemia. Grazas por estardes aquí!

Antes de empezar, cando falamos de "**crise sanitaria**" ou "**pandemia**" no contexto educativo, falamos, de forma sinxela, dun reto global que obrigou a unha ensinanza remota. O obxectivo sempre foi o mesmo: garantir o dereito fundamental á escola, a pesar do distanciamento físico. Por iso buscamos solucións e leccións aprendidas.

<https://dle.rae.es/pandemia>

2. Conversa a tres [2 min.]:

Ten que parecer unha conversa real. É hora de poñernos no lugar de alguén que viviu esa realidade. Falade con naturalidade, como se estivédeses nunha cafetería, bar ou nun programa de Spotify.

P: (Nombre D), quero comezar por ti. Fainos moita ilusión contar hoxe co teu testemuño e achegalo ao outro lado da Rede. O primeiro que nos gustaría coñecer é que emocións sentiches durante eses días e como estás agora tras cinco anos.

Recibiches a formación adecuada sobre educación dixital? E, mirando cara ao futuro, o teu centro educativo conta hoxe cos **recursos dixitais e o protocolo** necesario para garantir que a aprendizaxe continúe se houbese que pechar de novo?

Desde a túa experiencia, cales dirías que son os principais problemas ou barreiras que enfrontou e segue enfrontando a xuventude para seguir aprendendo nesta situación de crise ou distanciamento?

E finalmente, a pregunta máis importante: Con todas estas variables, que valoración farías sobre a **calidade educativa** que se puido ofrecer baixo o formato de emerxencia e a que se lle está dando agora tras a volta á "normalidade"?

D: ...

Ligazóns de interese

Emocións docentes

https://scielo.isciii.es/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S1695-61412023000400015

O confinamento xerou un alto nivel de estrés e ansiedade no profesorado. As emocións víronse afectadas polo medo ao contaxio, a conciliación laboral/familiar e a frustración ante o cambio metodolóxico repentino.

UNICEF. Fenda dixital

<https://www.unicef.org/es/comunicados-prensa/la-falta-de-igualdad-en-el-acceso-la-educaci%C3%B3n-distancia-en-el-contexto-de-la>

A desigualdade tecnolóxica foi a principal barreira: polo menos 1 de cada 3 escolares non tivo acceso á ensinanza a distancia por falta de dispositivos, Internet ou un ambiente de estudo adecuado na casa.

Problemas cognitivos e emocionais

<https://bibliotecadigital.academia.cl/server/api/core/bitstreams/ec5ebd00-1f26-427e-bb90-908296fe0803/content>

O alumnado experimentou desmotivación, ansiedade e rexeitamento das plataformas. Ademais, a falta de interacción social e a fatiga dixital xeraron unha perda de aprendizaxes e un devalo socioemocional.

Ensinanza de emerxencia

https://www.scielo.org.mx/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S0185-26982022000400046

A ensinanza remota de emerxencia foi un modo de supervivencia, non educación a distancia de calidade. Aínda que a experiencia de aprendizaxe pode ser efectiva con planificación, a emerxencia demostrou que a satisfacción e calidade dependen da utilidade, a facilidade de uso e a calidade do servizo.

Necesidade do século XX

<https://www.derechosdigitales.gob.es/es/novedades/el-derecho-a-la-educacion-digital-una-necesidad-del-siglo-xxi>

O dereito á educación dixital é un dereito clave para garantir a igualdade de oportunidades e unha cidadanía activa e crítica na era dixital.

Este dereito promove a plena integración da comunidade educativa na contorna tecnolóxica, ao tempo que esixe a protección dos datos persoais dos menores e o desenvolvemento do pensamento crítico en relación cos medios dixitais.

Conversa co rol de estudante

P: (Nombre E), cóntanos ti. Moitas grazas por estares aquí e por compartires a túa perspectiva. Es a voz de millóns de mozos e mozas que, dun día para outro, viron a súa aula converterse nunha pantalla. A pregunta máis importante é: Como o viviches ti, como estudante? Que sentiches durante eses días de crise e peche? Que era o que máis necesitabas do teu centro educativo ou das túas amizades? Pareceche importante que, en momentos de crise, como unha pandemia como a que viviches, sigamos con conexión para continuar coa aprendizaxe?

E: ...

Ligazóns de interese

UNICEF. Sentimento persoal

<https://www.unicef.org/uruguay/crianza/adolescencia/cinco-formas-en-que-la-pandemia-impacto-los-adolescentes>

Adolescentes reportaron altos niveis de estrés, ansiedade e depresión debido á restrición de liberdade e á incerteza. Foi un período de moita frustración e de non sentir comprensión.

UNICEF. Necesidade de apoio socioemocional

<https://www.unicef.es/impacto-covid19-infancia>

A principal necesidade para quen aprendía era contar con escoita e motivación. Os centros debían ofrecer un sistema de apoio máis alá do académico, pois a crise afectou a súa saúde mental e benestar físico.

ONG Educo: Diagnóstico dun ano de pandemia

https://www.observatoriodelainfancia.es/oia/esp/documentos_ficha.aspx?id=7434

O impacto foi desigual e afectoulle máis á xuventude en situación de vulnerabilidade. O informe evidencia o risco de que o alumnado se sinta entre "reixas" e sen suficiente información ou supervisión adecuada do profesorado en liña.

P: Agora fágovos unha pregunta aos dous. Nesta situación, a tecnoloxía sálvanos ou divídenos aínda máis? É unha oportunidade ou unha fenda? Estanse a respectar os dereitos dixitais?

D/E (breve): ...

Ligazóns de interese

Cruz vermella: Facendo máis pequena a fenda dixital

<https://www2.cruzroja.es/web/ahora/-/haciendo-mas-pequena-brecha-digital>

A fenda dixital defínese como a desigualdade no acceso, uso ou impacto das tecnoloxías da información e a comunicación (TIC) entre diferentes grupos sociais. Estes grupos diferéncianse por criterios económicos, xeográficos, de xénero, de idade ou culturais. O seu obxectivo é reducir esta fenda, xa que a desconexión convértese nunha forma de exclusión social que afecta a autonomía e a participación de quen sofre unha maior vulnerabilidade.

UNICEF: A fenda dixital impacta na educación

<https://www.unicef.es/educa/blog/covid-19-brecha-educativa>

O artigo, no marco da crise educativa, sinala que a falta de acceso a Internet e a dispositivos nos fogares en situación de maior pobreza xera unha fenda educativa. En situacións de emerxencia como a guerra, esta desigualdade significa que millóns de mozos (especialmente en países en desenvolvemento ou zonas de conflito) son excluídos do ensino a distancia e perden o seu dereito á educación.

Unesco GEM Report: Tecnoloxía na educación. Un balance crítico e prospectivo

https://www.unesco.org/gem-report/sites/default/files/medias/fichiers/2023/07/7952%20Unesco%20GEM%202023%20Summary_ES_Web.pdf

O informe advirte de que o cambio tecnolóxico é lento e desigual, co resultado de que os grupos máis vulnerables adoitan quedar fóra por falta de dispositivos, conectividade e habilidades dixitais. A conclusión é clara: a tecnoloxía é só un medio, non un obxectivo, e a súa integración exitosa depende da priorización da inclusión e da calidade pedagóxica.

Necesidade do século XX

<https://www.derechosdigitales.gob.es/es/novedades/el-derecho-a-la-educacion-digital-una-necesidad-del-siglo-xxi>

O dereito á educación dixital é clave para garantir a igualdade de oportunidades e a cidadanía activa e crítica na era dixital. Este dereito promove a plena integración da comunidade educativa na contorna tecnolóxica, ao tempo que esixe a protección dos datos persoais dos menores e o desenvolvemento do pensamento crítico en relación cos medios dixitais.

Conversa con representante en política

P: (Nombre RP), a pandemia obrigounos a reaccionar. Agora, coa lección aprendida, temos algunhas preguntas moi directas:

Estamos investindo en educación dixital como unha **infraestrutura de emerxencia constante**, ou ese investimento desaparecerá agora que as escolas reabriron? Noutras palabras, está o sistema realmente listo para a próxima crise?

A dixitalización permitiunos seguir as clases. Pero a pregunta clave é sobre a calidade e o futuro. Vale a pena o investimento para manter esta educación dixital? É dicir, como asegura vostede que a tecnoloxía non só manteña o alumnado conectado, senón que realmente mellore a calidade da súa aprendizaxe e garanta un futuro mellor?

RP: ...

Ligazóns de interese

Calidade, fenda e nivelación

<https://www.bancomundial.org/es/news/press-release/2021/12/06/learning-losses-from-covid-19-could-cost-this-generation-of-students-close-to-17-trillion-in-lifetime-earnings>

A tecnoloxía é vital para a calidade porque permite identificar que estudantes están en risco e personalizar a ensinanza. Isto é clave para acelerar a nivelación e evitar que a fenda da pandemia se volva permanente.

Resiliencia e construír mellor

<https://www.bancomundial.org/es/news/immersive-story/2021/01/22/urgent-effective-action-required-to-quell-the-impact-of-covid-19-on-education-worldwide>

A política debe ir máis alá de "volver á normalidade". O investimento debe ser sostido para "reconstruír mellor", usando a dixitalización como unha infraestrutura de resiliencia que faga o sistema máis equitativo e inclusivo ante calquera futura interrupción.

Alerta sobre o investimento

<https://www.unesco.org/es/articles/nuevo-informe-de-la-unesco-y-unicef-llama-los-gobiernos-invertir-sostenidamente-en-la-recuperacion>

Pese á súa importancia, existe o risco de que o investimento se reduza. Os gobernos deben evitar un posible recorte do 10 % no orzamento educativo, xa que isto comprometería toda a axenda de recuperación da calidade educativa.

Educa en dixital

<https://www.educacionfpydeportes.gob.es/prensa/actualidad/2020/06/20200616-educaendigital.html>

O programa "Educa en dixital", cun investimento de 260 millóns de euros, púxose en marcha no curso 2020-2021, dotando de medio millón de dispositivos ao alumnado en situación de vulnerabilidade, o que supuxo unha resposta inmediata á emerxencia.

P: Estamos a piques de rematar e, para transmitir boas vibracións, fágovos a última pregunta. Que se pode facer para continuarmos conectados en situacións de emerxencias? Que achega a educación dixital nestes momentos, cando a escola está pechada? Unha ou dúas palabras só, por favor.

D: ... **E:** ... **RP:** ...

3. Propostas e solucións (2 min.):

Cada participante propón polo menos unha forma na que as comunidades educativas, a tecnoloxía e os gobernos poden axudar. "Podedes falar sobre as clases en liña, as aplicacións educativas, os pódcasts escolares, o material descargable, os grupos de apoio, etc."

Intenta que as ideas sexan realistas e que calquera as poida comprender.

P: Agora ideas prácticas que calquera pode entender. Que propoñemos para que a educación non se deteña?

D (máx. 1 frase):

E (máx. 1 frase):

RP (máx. 1 frase):

Ligazóns de interese

UNICEF. Da recuperación da aprendizaxe á transformación da educación

<https://www.unicef.org/es/blog/de-recuperacion-aprendizaje-a-transformacion-educacion>

Unicef subliña que a solución debe ser un esforzo para chegar a todo o mundo e usar a recuperación como unha oportunidade para transformar o sistema. As accións clave inclúen desenvolver o benestar xeral da infancia e comprometerse coa aprendizaxe básica como elemento fundamental.

Unesco. Aprendizaxe dixital e transformación da educación

<https://www.unesco.org/es/digital-education>

A Unesco promove activamente os recursos educativos abertos (REA) como unha solución clave para a inclusión e a equidade poscrise. Os REA son materiais de ensinanza, aprendizaxe e investigación de dominio público que permiten aos países adaptaren o contido aos seus contextos locais, garantindo que a aprendizaxe non se deteña por falta de materiais.

Como recuperar a aprendizaxe perdida pola pandemia

<https://www.bancomundial.org/es/news/feature/2023/05/08/educacion-america-latina-como-recuperar-el-aprendizaje-perdido-por-la-pandemia>

O Banco Mundial recomenda un plan de catro piares para a recuperación: 1) Poñer a educación no cumio da axenda pública; 2) Reintegrar a quen abandonou os estudos; 3) Recuperar a aprendizaxe básica (lectura e matemáticas) e asegurar o benestar socioemocional; e 4) Valorar e incentivar o desenvolvemento profesional docente para mellorar a súa efectividade.

4. Peché (1 min.):

Mensaxe final optimista nunha frase. Damos un exemplo, pero podedes escoller outro se queredes.

P: Conclusións claras e directas. Grazas, (**Nombre D**), (**Nombre E**) e (**Nombre RP**). Foi unha charla totalmente necesaria! Despedímonos coa nosa mensaxe: A educación non se detén. Debemos garantir unha educación de calidade para todas as persoas.

Se queres saber máis sobre os datos e propostas, tes todas as ligazóns relevantes na descrición. Ata á próxima en **EducationNonStop!**

ANEXO 2

Símbolo **wifi** para a reflexión

ANEXO 3

AUTORIZACIÓN

LEMBRADE QUE para poder publicar e compartir as imaxes, vídeos ou outros materiais nos que aparece o alumnado do voso centro educativo é imprescindible contar cos permisos adecuados das súas nais/pais/titores ou representantes legais conforme coñecen que as imaxes serán difundidas pola Campaña Mundial pola Educación a través das súas redes sociais e a través das canles das entidades asociadas á campaña.

Para poder difundir e alzar as vosas voces desde as contas en redes sociais da Campaña Mundial pola Educación (Facebook, Instagram, Twitter, Flickr, a páxina web ou os medios de comunicación) dedicadas á difusión da SAME e á loita polo cumprimento do ODS 4, como meta principal, animámosvos a:

Compartir os materiais e fotos na web e/ou RRSS dos vosos centros e espazos educativos, etiquetando a CME España (debaixo a listaxe das contas da CME). Así desde a CME España poderemos darlle maior difusión e chegar a máis cidadanía.

Tamén podedes compartilos con CME España enviando o material a comunicacion@cme-espana.org. No correo electrónico pedímosvos que inclúades a información básica:

- O nome de centro/espazo educativo.
- Quen participou (grao/grupo/clase).
- Data e lugar (localidade, municipio, comunidade autónoma).

Importante. No correo por favor, incluíde o seguinte parágrafo:

"[ENTIDADE], como participante das actividades realizadas no marco da Campaña Mundial pola Educación autoriza o tratamento das imaxes que se comparten a través deste correo e cede os dereitos de explotación destas ás entidades que integran a Campaña Mundial pola Educación (CME). A finalidade do tratamento é dar a coñecer ou promover a CME, así como facer difusión da imaxe, a voz e os materiais dos participantes a través de calquera dos medios ou canles de comunicación das entidades que integran a CME. Pode exercer os dereitos de acceso, rectificación, supresión, oposición ou outros por correo electrónico a dataprotection@educor.org e consultar a política de privacidade en <https://cme-espana.org/politica-de-privacidad/>. A [ENTIDADE] garante que conta cos permisos pertinentes das nais/pais/titores/representantes legais das nenas, nenos e adolescentes obxecto do tratamento de datos persoais e imaxes para a súa cesión ás entidades membro da CME".

Lin e acepto. Sinatura e selo:

Campaña Mundial pola
EDUCACIÓN
www.cme-espana.org

Co financiamento de:

